İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ
KADAM
KAMU DİPLOMASİ
UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

BÜLTEN

EKİM 2026
SAYI 44

CUMHURİYETİMİZİN 103. YILI KUTLU OLSUN!

İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ
KADAM
KAMU DİPLOMASİ
UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

BÜLTEN

EKİM 2026
SAYI 44

Değerli İstinye Ailesi,
Sayın Okurlarımız,

KADAM'ın kuruluşunun beşinci yılını kutladığımız Ekim 2026 ayında yine farklı ve ilginç olduğunu düşündüğümüz konuları içeren 44. sayımızla karşınızdayız.

29 Ekim 2026 günü Cumhuriyetimizin 103. yılını büyük bir coşku ve gururla kutlamaya hazırlanırken bu sayımızda başta Cumhuriyetimizin banisi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve ülkemizi bugüne getirme yolunda yaşamını feda eden gazilerimizi ve milletçe yükselmemizi mümkün kılan herkesi minnet ve saygıyla selamlıyoruz.

Öncelikle KADAM'ın kuruluş nedenini ve bu süre zarfında gerçekleştirdiği faaliyetleri ele aldık. 4 Ekim 2021 tarih ve 31618 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile kurulan İstinye Üniversitesi Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi, kurulduğu tarihten bu yana genel olarak kamu diplomasisi disiplini ve özel olarak da Türkiye'nin kamu diplomasisi uygulamaları ile ilgili faaliyetler gerçekleştirmekte, bu ay 44'üncüsü yayımlanan aylık bülten ve kadam.istinye.edu.tr adresli web sitesi ile hizmet vermeye gayret etmektedir. Konuya ilişkin yazımızda KADAM'ın amaçlarına yer verdik.

Sonraki konumuz, geçtiğimiz ay gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler 81. Genel Kurulu bağlamında "lider diplomasisi". Bilindiği üzere, New York'ta Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan dört günlük süre zarfında çok sayıda devlet ve hükümet başkanıyla ikili görüşmeler yaptı, çeşitli toplantılara katıldı ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na hitap etti. Lider diplomasisini kamu diplomasisi bağlamında işledik.

Bir diğer konumuz ise Kasım ayında Antalya'da gerçekleştirilecek COP 31 zirvesi. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC) 31. Taraflar Konferansı bu yıl 9-20 Kasım tarihlerinde yapılacak. Türkiye'nin ev sahipliğinde, günümüzün en önemli konularından biri olan ve sonuçları itibarıyla çok ciddi etkileri olan iklim değişikliği konusunun bu alanda son yıllarda önemli atılımlar yapan ülkemizde ele alınması, Türk kamu diplomasisi açısından da olumlu bir aktivitedir.

İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ
KADAM
KAMU DİPLOMASİ
UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

BÜLTEN

EKİM 2026
SAYI 44

Yine ağustos ayında Suudi Arabistan'ın Mekke kentinde Türkiye, Suudi Arabistan ve Pakistan tarafından imzalanan "Mekke Savunma İttifakı'nı" son gelişmeler ve dünya üzerindeki etkileri açısından tartıştık. Bölgesel bir güç hâline gelen Türkiye Cumhuriyeti'nin bölgede ve ötesindeki jeopolitik konumlanması açısından ehemmiyet arz eden bu yeni ittifakı değerlendirdik.

Ekim ayının sonunda Ankara bir önemli zirveye ev sahipliği yapacak. Türk Devletleri Teşkilatı'nın (TDK) 13. Liderler Zirvesi Ankara'da gerçekleştirilecek. TDK'nın gelecekte Turan Bölgesi'nde önemli bir jeopolitik güç olarak belirleyici aktör olması beklenmekte. Türk Devletleri halklarının birliktelikleri müşterek bir kamu diplomasisi konseptinin de ortaya çıkması için önemli bir fırsat teşkil etmektedir.

Türkiye'den Almanya'ya iş gücü göçü bundan 65 yıl önce, 30 Ekim 1961 tarihinde Türkiye ile Almanya Federal Cumhuriyeti (AFC) arasında bağıtlanan ikili İşgücü Sözleşmesi ile başladı. Günümüzde bu ülkede yaklaşık 3,5 milyon vatandaşımız ve soydaşımız yaşamakta ve Almanya'nın siyasal, ekonomik ve sosyal yaşamında bir yer edinmiş olarak mevcudiyetlerini sürdürmektedir. Bu sayımızda Almanya'da Türk varlığını "diaspora diplomasisi açısından" değerlendirdik.

Akademik Perspektif köşemizde ise tarihî bir konuya yer verdik. Karl Kaerger adlı bir Alman bürokratın 1892 yılında yayımladığı Kleinasien, ein deutsches Kolonisationsfeld: Kolonialwirtschaftliche Studie (Küçük Asya, Bir Alman Sömürge Alanı: Sömürge Ekonomisi Çalışması) adlı kitabını kamu diplomasisinin tarihsel köklerini incelemek açısından ele aldık. İlk bakışta birbirine çok yakın olmadığını düşündüren iki farklı alanın kamu diplomasisi üzerindeki bugüne kadarki etkisini sergilemeye çalıştık.

İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ
KADAM
KAMU DİPLOMASİ
UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

BÜLTEN | EKİM 2026
SAYI 44

Son olarak, 7 Ekim 2023'te Hamas'ın gerçekleştirdiği eylemin ardından Gazze'de yaklaşık 80.000 kişinin ölümüne sebep olan İsrail saldırılarının üçüncü yıl dönümünü ele aldık. Son üç yıl zarfında yaşanan insani trajedi uluslararası toplumun vicdanında derin ve telafisi güç yaralar açarken aynı zamanda küresel vicdanın ve diplomasi anlayışının da yeniden sorgulanmasına neden olmuştur. Bu acı verici süreç dünyanın çeşitli yerlerinde protesto gösterilerine sebep olurken İsrail'in itibarı da önemli ölçüde zedelenmiş ve devletler nezdindeki diplomatik konumu ciddi bir meşruiyet kriziyle karşı karşıya kalmıştır. Konuya ilişkin yazımızda bu ülkenin itibarını yerle yeksan eden protesto gösterilerine ve diplomatik alandaki yalnızlaşma sürecine odaklandık.

Saygılarımızla, iyi okumalar dileriz.
Prof. Dr. Osman Can Ünver
KADAM Yönetim Kurulu a.
Merkez Müdürü

KADAM BEŞ YAŞINDA!

Kamu diplomasisi kavramının ve uygulamalarının alabildiğine tartışıldığı günümüzde bu alanın Türkiye açısından da çok önem kazandığı noktasından hareketle, uzunca süren bir hazırlıktan sonra üniversite yönetiminin tasvibiyle İstinye Üniversitesi Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi'ni (KADAM) hayata geçirdik. Bunu mümkün kılan o dönemdeki üniversitemiz yöneticilerine bu vesileyle şükranlarımızı sunuyoruz.

KADAM, değişen ve gelişen Türkiye'nin küresel imajını, politikalarını ve ulusal davalarını dış dünyaya anlatma çabalarının geliştiği bir zamanda oluştu. Yönetmeliğinde belirlenen amaçları; uluslararası ilişkiler bünyesindeki kamu diplomasisi alanının kuramsal altyapısını araştırmak, Türkiye odaklı bir kamu diplomasisi konsepti geliştirmek ve kamu diplomasisi alanında disiplinler arası akademik araştırmalar, projeler ve bilimsel çalışmalar yürütmektir. Bu çerçevede ulusal ve uluslararası düzeyde paneller, seminerler, konferanslar ve eğitim programları düzenlemek ve kamu ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içinde stratejik analizler üretmek planlanmıştır. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı bünyesindeki Kamu Diplomasisi Daire Başkanlığı ile yakın temas tesis edilmiştir.

KADAM; merkez müdürü, yönetim kurulu üyeleri ve danışma kurulları ile yönetilmektedir. Gönüllü çalışan bir sekreterimiz çalışmalarımıza önemli katkılarda bulunmaktadır. Web sayfasının adresi kadam.istinye.edu.tr'dir. Ekim 2026 itibarıyla 44'üncüsü yayımlanan düzenli aylık bülteni vardır.

Kurulduğundan bugüne kadar farklı konularda yedi adet çevrim içi panel tertip etmiş, bir de Sürekli Eğitim Merkezi (SEM) ile birlikte Kamu Diplomasisi Sertifika Eğitim Programı gerçekleştirmiştir. Ayrıca çeşitli vesilelerle diaspora diplomasisi başta olmak üzere çeşitli konulardaki yayınlara destek verilmiştir.

Dışişleri Bakanlığımız ile yakın çalışan Avrasya İlişkileri Merkezi (AVİM) ile müşterek faaliyetler gerçekleştirmek üzere bir mutabakat protokolü imzalanmış, Türk dünyası ile yakın ilişkilerde bulunan EkoAvrasya Vakfı ile ortak çalışmalar planlanmıştır.

KADAM'ın bundan sonra da başarılı ve daha yoğun faaliyetlerle amaçları doğrultusunda gayretlerine devam edeceğini ifade ediyor, bizi izleyenlere saygılarımızı sunuyoruz.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLERDE LİDER DİPLOMASİSİ

Lider diplomasisi, devletler arasındaki ilişkilerde dış politika ve diplomatik süreçlerin, devlet kurumları ve geleneksel diplomatik kanalların yanında siyasi liderlerin kişisel ilişkileri, iletişim biçimleri, tercihleri, algıları ve doğrudan temasları üzerinden yürütülmesini ifade eder. Klasik diplomaside diplomatlar ve kurumlar ön plandayken lider diplomasisinde liderin kendisi diplomatik aktör hâline gelir.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulları her yıl eylül ayında düzenlenmekte, üye ülkelerin devlet ve hükümet başkanları bu vesileyle New York'a gelmekte ve Genel Kurul'a hitap etmektedirler. Bu suretle millî politikalarını ve siyasi duruşlarını deklare etme imkânı bulmaktadırlar. Lider diplomasisinde dış politika bir anlamda kişiselleştirilmekte ve liderler arasındaki doğrudan iletişim ile en üst düzeyde siyasi karar alma süreçleri başlamaktadır. Genel Kurul marjında yapılan ikili görüşmeler ise lider diplomasisinin en çok kullanılan araçlarıdır. Bu yakın görüşme ve ilişkiler, kamuoylarının da görüşme konusu yapılan meselelere dikkatini çekmekte ve bir anlamda kamu diplomasisi bakımından değerli hâle gelmektedir.

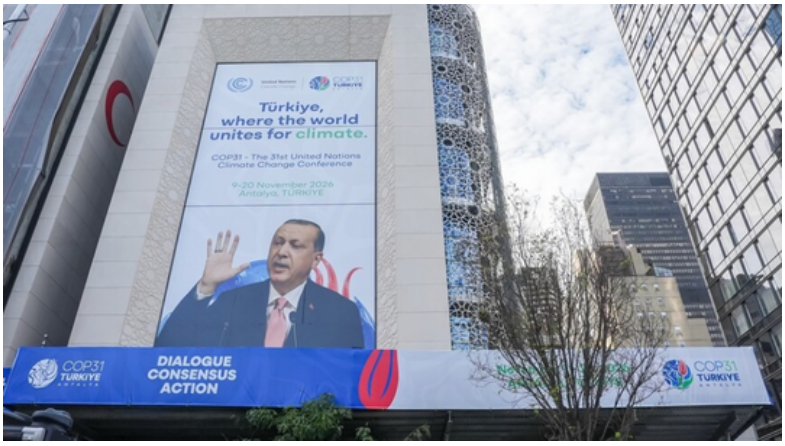

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Birleşmiş Milletler'in 81. Genel Kurulu'na katılmak üzere gittiği New York'ta bulunduğu dört gün zarfında toplam 15 ülkenin devlet veya hükümet başkanıyla görüşmeler yaptı. Bu görüşmeler New York Türkevi'nde yapıldı. Birleşmiş Milletler yönetim merkezinin tam karşısında yer alan 36 katlı Türkevi Binası, daha önceki yıllarda da Cumhurbaşkanımızın kabul mekânı olmuştu. Bu yıl Türkevi'nin cephesine COP 31 Zirvesi ile ilgili pankartların da asılmış olduğu görüldü. "Diyalog, Uzlaşı, Eylem" sloganı taşıyan bu pankartlarda Cumhurbaşkanı'nın portresi de yer almakta ve liderin diplomatik işlevi daha da sembolik biçimde gösterilmektedir.

COP 31 BİRLEŞMİŞ MİLLETLER İKLİM KONFERANSI, TÜRKİYE

(TARAFLAR KONFERANSI)

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne (UNFCCC) taraf olan ülkelerin küresel ısınma ve iklim krizine karşı atılacak adımları görüşmek üzere her yıl toplandığı en üst düzey konferans olan COP 31, bu yıl 9-20 Kasım tarihlerinde Antalya'da toplanacak. Türkiye, bu önemli etkinlik için hızla hazırlık yapmakta. Sözleşme'ye taraf olan 197 ülkenin temsilcilerinin konferansa gelmesi bekleniyor.

COP 31 neden önemli? Son yıllarda dünyayı yakından meşgul eden iklim krizi, insanlığın bu gezegendeki gelecekteki serüvenini yakından etkileyecek. Gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya bırakabilmek için alınması gereken tedbirlerin tartışılacağı konferans bu nedenle büyük önem taşıyor. Küresel sıcaklık artışını sınırlandırmak, sera gazı emisyonlarını azaltmak ve iklim değişikliğiyle mücadelede ortak kararlar alıp bunları uygulamak, konferansın ana konularını oluşturmakta.

Türkiye, son yıllarda çevre konularına verdiği özel önemle dünyanın dikkatini üzerine çekmiş vaziyette. Özellikle "Sıfır Atık Projesi"nin gördüğü küresel çaptaki ilgi ve itibar, Türkiye'nin kamu diplomasisi açısından da çok önemli. Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, gösterdiği gayretlerle konuya verdiği önemi göstermekte.

Türkiye, son yıllarda çok sayıda önemli uluslararası organizasyon düzenlemekte. Bu organizasyonlar tabiatıyla ülkemize itibar kazandırmakta, düzenlenen çeşitli etkinliklerle tanıtımımıza olumlu katkılar sağlanmakta. Bu etkinliklerle ülkemizin görünürlüğünün artması, hiç kuşkusuz kamu diplomasimiz açısından da önemli bir kazanım olmaktadır.

COP31
TÜRKİYE
ANTALYA

MEKKE ORTAK SAVUNMA İTTİFAKI

7 Ağustos 2026, Mekke

Asya kıtasının batısı, yani emperyal jeopolitikçiler tarafından "Orta Doğu" olarak nitelendirilen bölge, Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılma döneminden itibaren ve petrolün birdenbire stratejik değer kazanmasıyla krizlerden kurtulamamıştır. Birinci Dünya Savaşı ile emperyalist devletler tarafından bölgedeki halkların çıkarları ve gerçeklikleri hiçe sayılarak paylaşılan, Yahudilerin Filistin'e yerleştirilmeleri ve İsrail Devleti'nin kurulmasıyla daha da içinden çıkılmaz hâle gelen bölge, bugün de geçmişin ipoteği altında günbegün yeni sorunlarla altüst olmaya devam etmektedir.

Böylesine krizli bir bölgede devletlerin birinci önceliği tabiatıyla güvenliğin teminidir. Bölgede henüz sona ermemiş olan ve mütemadiyen ortaya çıkan çatışmalar ve güç mücadelesi, bölge devletlerini yeni ittifak arayışlarına itmekte ve güvenlik mimarilerini yeniden şekillendirmeye zorlamaktadır. Bu durum, bölgesel aktörlerin hem birbirleriyle olan ilişkilerini hem de küresel güçlerle olan stratejik iş birliklerini yeniden gözden geçirmelerine yol açmaktadır. Özellikle enerji arz güvenliği, sınırların korunması ve bölgesel nüfuz mücadelesi gibi temel dinamikler, tüm bölge devletlerinin dış politika önceliklerini doğrudan belirleyen stratejik birer parametre hâline gelmiştir. Bu karmaşık denklem, diplomatik manevra alanlarını önemli ölçüde daraltmakta ve devletleri daha temkinli adımlar atmaya mecbur bırakmaktadır. Öte yandan, yaşanan bu istikrarsızlık ortamı, bölgesel ekonomik kalkınma projelerinin askıya alınmasına veya ertelenmesine neden olarak uzun

vadeli refah hedeflerinin de sekteye uğramasına yol açmaktadır. Dolayısıyla mevcut jeopolitik kırılganlıkların yönetilmesi, bölge ülkeleri için sadece bir tercih değil, aynı zamanda ulusal bekaları açısından kaçınılmaz bir zorunluluk teşkil etmektedir. Bu durum, bölgesel iş birliği mekanizmalarının yeniden değerlendirilmesini ve daha esnek ve kapsayıcı diyalog kanallarının oluşturulmasını zorunlu kılmaktadır.

Bu sorunlu bölgede, son yıllarda doktriner değişimle dış politikasında yeni yaklaşımlar sergileyen Türkiye, Pakistan ve Suudi Arabistan'la birlikte "Mekke Savunma İş Birliği Anlaşması"nı oluşturdu. Bu ittifakın hiçbir ülkeye karşı olmadığı, ancak bölgedeki güvenlik mimarisini güçlendirmeyi, istikrarı korumayı ve ortak tehditlere karşı caydırıcılık kapasitesini artırmayı hedeflediği belirtilmektedir. Özellikle terörle mücadele, sınır güvenliğinin sağlanması ve bölgesel çatışmaların diplomatik yollarla çözüme kavuşturulması gibi kritik alanlarda bu iş birliğinin somut sonuçlar üretmesi beklenmektedir. Söz konusu mutabakat, üye ülkeler arasındaki askerî ve stratejik entegrasyonu derinleştirerek bölgesel güç dengelerini yeniden şekillendirme potansiyeli taşımaktadır. Ayrıca anlaşma kapsamında ortak eğitim tatbikatlarının düzenlenmesi, teknoloji transferi ve savunma sanayisi alanında ortak projelerin geliştirilmesi gibi maddelerin yer aldığı ve taraflar arasında stratejik bir ortaklık zemini oluşturulduğu ifade edilmektedir. Bu kapsamda atılacak adımların gelecek dönemde bölgedeki güvenlik mimarisini önemli ölçüde güçlendireceği ve istikrarı kalıcı kılmak adına kritik bir dönüm noktası oluşturacağı değerlendirilmektedir. Nitekim ilgili tarafların bu mutabakatı en kısa sürede yürürlüğe koyarak iş birliğini kurumsallaştırma yolunda kararlı oldukları gözlemlenmektedir. Bu hamle, bölgesel aktörlerin yeni güvenlik politikalarını oluşturma sürecinde belirleyici bir faktör olarak öne çıkmakta ve uluslararası ilişkilerde yeni dengelerin oluşması ihtimalini beraberinde getirmektedir. Söz konusu gelişme, özellikle güç dengelerinin yeniden tanımlandığı bu dönemde tarafların jeopolitik nüfuz alanlarını genişletme stratejilerinin somut bir yansıması olarak okunmakta ve diplomasinin sunduğu imkânların çeşitlenmesine yol açmaktadır.

TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI (TDT) ZİRVESİ ANKARA'DA

Türk devletleri arasında kapsamlı iş birliğini geliştirmek amacıyla 3 Ekim 2009'da **Nahçıvan Anlaşması** ile "Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi" adıyla kurulmuş uluslararası bir hükûmetler arası kuruluştur. 12 Kasım 2021'deki İstanbul Zirvesi'nde teşkilatın adı **Türk Devletleri Teşkilatı** olarak değiştirilmiş, sekretaryası İstanbul'da oluşturulmuştur.

Türk Devletleri Teşkilatı'nın (TDT) 13. Liderler Zirvesi, 29-30 Ekim 2026 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilecektir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ev sahipliğinde düzenlenecek bu tarihî buluşma, teşkilatın kuruluşunun 17. yıl dönümüne denk gelmektedir.

Ankara Zirvesi, **"Türk Yüzyılı: Dilde, Fikirde, İşte Birlik"** mottosuyla toplanacaktır. Bu buluşmanın en önemli diplomatik adımlarından biri, TDT Dönem Başkanlığı'nın Azerbaycan'dan **Türkiye'ye devredilecek** olmasıdır.

Ele alınacak konular şöyledir:

- **Ekonomik Entegrasyon ve Ticaret:** Üye ülkeler arasındaki ticaret hacmini artıracak mekanizmalar ve yeni dönem stratejileri planlanacaktır.

- **Orta Koridor:** Hazar geçişli Doğu-Batı Orta Koridoru'nun lojistik, ulaştırma ve enerji hatları açısından daha işlevsel hâle getirilmesi öncelikli gündem olacaktır.

- **Güvenlik ve "TÜRKPOL":** Kurumsal yapının derinleştirilmesi kapsamında ortak güvenlik adımları ile emniyet teşkilatları arasında iş birliğini sağlayacak "TÜRKPOL" projesinin masaya yatırılması beklenmektedir.

- **Dijitalleşme ve Yapay Zekâ:** Dijital dönüşüm hedefleri ile siber alanda yürütülecek ortak projeler değerlendirilecektir.

- **Dezenformasyonla Mücadele ve Medya:** Yapay zekâ çağında yalan haber ve dezenformasyona karşı ortak bir medya/enformasyon hattının kurulması görüşülecektir.

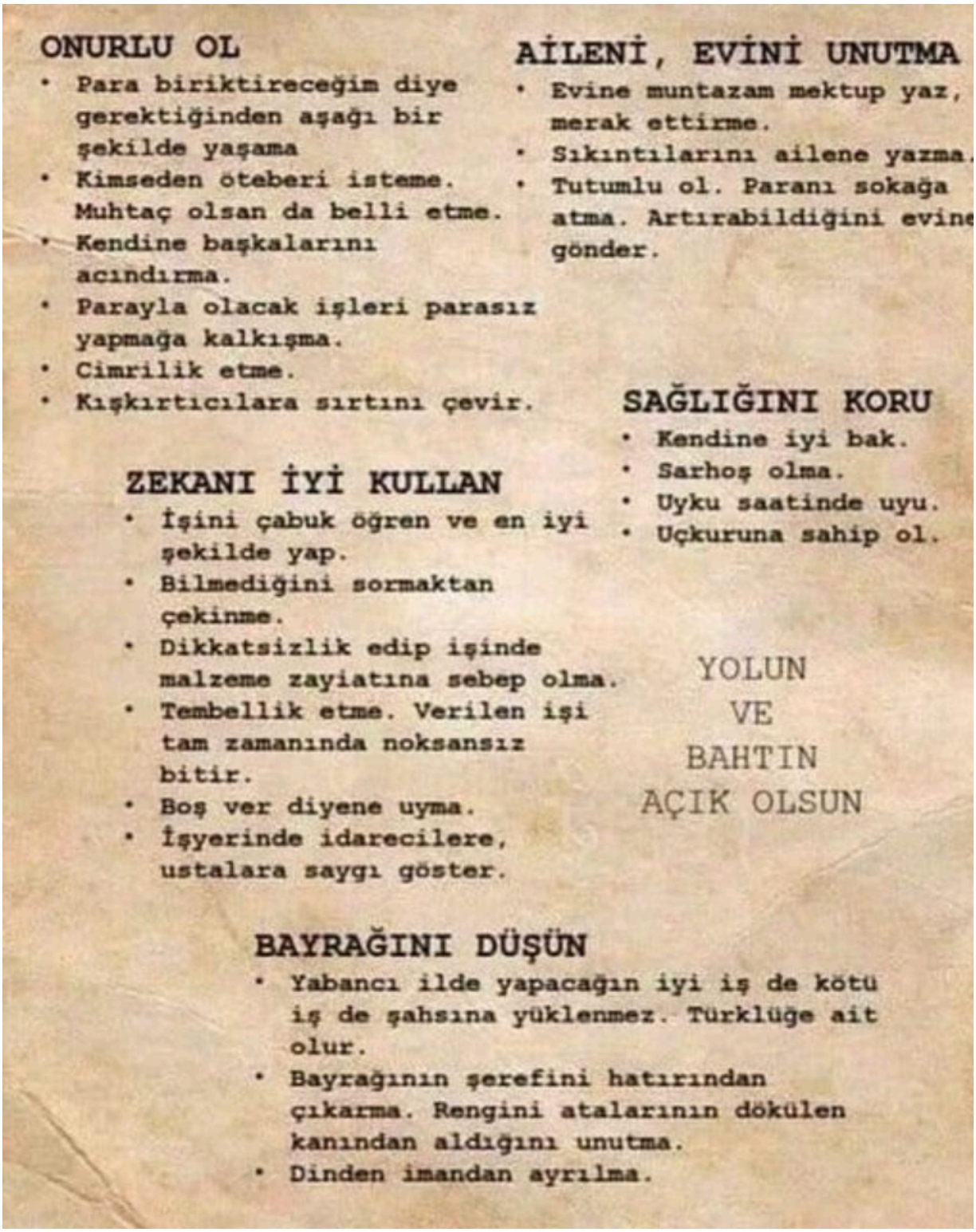
İŞGÜCÜ GÖÇÜNDEN 65 YIL SONRA ALMANYA'DA TÜRK VARLIĞI

30 Ekim 1961 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti arasında nota teatisi yoluyla akdedilen İşgücü Sözleşmesi, iki ülke arasındaki ilişkilerin toplumsallaşması dönemini başlattı. Bu anlaşma, başlangıçta geçici bir ekonomik iş birliği modeli olarak kurgulanmış olsa da zamanla Almanya'da yerleşik hâlde yaşayan vatandaşlarımızın sayısı 3,5 milyonu buldu. Günümüzde Türkiye ile Almanya ilişkilerinin toplumsal boyutunu oluşturan Almanya'daki Türk varlığı, üzerinden geçen 65 yılın ardından aynı zamanda iki ülke ilişkilerinde sorunlu bir fasıl olarak kabul edilmektedir.

Üstte: Almanya'ya gitmek için sıkı sağlık muayenelerinden geçmek gerekiyordu.
Altta: Almanya'ya ilk gelen işçilerimiz.

ONURLU OL

- Para biriktireceğim diye gerektiğinden aşağı bir şekilde yaşama
- Kimseden öteberi isteme. Muhtaç olsan da belli etme.
- Kendine başkalarını acındırma.
- Parayla olacak işleri parasız yapmağa kalkışma.
- Cimrilik etme.
- Kışkırtıcılara sırtını çevir.

AİLENİ, EVİNİ UNUTMA

- Evine muntazam mektup yaz, merak ettirme.
- Sıkıntılarını ailene yazma.
- Tutumlu ol. Paranı sokağa atma. Artırabildiğini evine gönder.

SAĞLIĞINI KORU

- Kendine iyi bak.
- Sarhoş olma.
- Uyku saatinde uyu.
- Uçkuruna sahip ol.

ZEKANI İYİ KULLAN

- İşini çabuk öğren ve en iyi şekilde yap.
- Bilmediğini sormaktan çekinme.
- Dikkatsizlik edip işinde malzeme zayiatına sebep olma.
- Tembellik etme. Verilen işi tam zamanında noksansız bitir.
- Boş ver diyene uyma.
- İşyerinde idarecilere, ustalara saygı göster.

YOLUN
VE
BAHTIN
AÇIK OLSUN

BAYRAĞINI DÜŞÜN

- Yabancı ilde yapacağın iyi iş de kötü iş de şahsına yüklenmez. Türklüğe ait olur.
- Bayrağının şerefini hatırından çıkarma. Rengini atalarının dökülen kanından aldığını unutma.
- Dinden imandan ayrılma.

Almanya'ya giden işçilerimize İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun öğütleri (1962)

Başta Almanya olmak üzere göçmen kabul eden Batı ülkelerinde son yıllarda göçmen karşıtlığının giderek köpürtülmesiyle Türk toplulukları ciddi tedirginlikler yaşamaktadır. Toplumsal sorunların etnikleştirilmesi olarak değerlendirilen bu durum, aşırı sağcı ve faşizan eğilimleri olan kesimlerin ırkçı şiddete başvurmalarına yol açmıştır. Türk ve İslam düşmanlığı Almanya'nın gündeminin adeta normali hâline gelmiş, iktidarda bulunan merkez partilerinden oluşan koalisyon hükûmetleri yeterli ve gerekli tedbirleri almadıkları için göçmen kökenliler açısından durum her geçen gün biraz daha vahim hâle gelmiştir.

Hâl böyle iken günümüzde Almanya'daki Türk varlığının dördüncü, hatta beşinci kuşağı bu ülkenin ekonomik, siyasal ve sosyal hayatında önemli pozisyonlar işgal etmekte; büyükbabaları ve büyükanneleri nasıl Almanya'nın kalkınmasına katkıda bulunmuşlarsa, onların bir kısmı da günümüzde "epistemik diaspora" olarak içinde yaşadıkları ülkeye ve topluma katkıda bulunmaya devam etmektedirler.

Kapak Resmi: Köln'de Keup Caddesinde Türk iş yerlerine bombalı saldırı. Nika Yayınevi. 2015

Almanya'ya ve sair Batı Avrupa ülkelerine çalışmaya giden Türk emekçilerinin ülkemize olan katkıları da büyüktür. Özellikle döviz darboğazı yaşanan yıllarda memlekete gönderilen işçi dövizleri ile altmışlı ve yetmişli yıllarda çeşitli yörelerde kurulan, ancak çok uzun ömürlü olamayan fabrikalar, Türk iş gücü göçü tarihinde önemli yerler işgal etmiştir. Devletin bu vatandaşlarımıza kısıtlı imkânlarına rağmen sunduğu idari ve kültürel hizmetler onların Türkiye'ye olan bağlılığını pekiştirmiş, oluşan "diaspora diplomasimiz" yurt dışında millî meselelerimize sahip çıkılmasını temin etmiştir. Yurt dışındaki vatandaşlarımızın aynı zamanda Türkiye'nin yaşadıkları ülkelerle olan ticaretine katkıda bulundukları da bir gerçektir.

Ermeni Soykırımı İftiralarına Karşı Çıkan Almanya'daki Türkler

"Nasyonal Sosyalist Yeraltı" (NSU) örgütü tarafından katledilenler

AKADEMİK PERSPEKTİF

KARL KAERGER, KLEINASIEN, EIN DEUTSCHES KOLONISATIONSFELD: KOLONIALWIRTSCHAFTLICHE STUDIE (KÜÇÜK ASYA, BIR ALMAN SÖMÜRGE ALANI: SÖMÜRGE EKONOMISI ÇALIŞMASI), 1892

Karl Kaerger tarafından yazılan ve 1892'de yayımlanan Kleinasien, Ein Deutsches Kolonisationsfeld adlı eser, Küçük Asya'nın bir Alman sömürge alanı olma potansiyelini incelemekte ve bu maksatla önerilerde bulunmaktadır. Kitap, Anadolu'nun ekonomik ve stratejik önemini irdelemekte ve Almanya'nın bu bölgeye müdahil olmasını ve bölgede etki kurmasını savunmaktadır. Kaerger'in eseri, 19. yüzyıl sonlarında Almanya'nın jeopolitik emellerine ilişkin içgörüler sunmakta ve Avrupa ile Orta Doğu arasındaki dinamiklere tarihsel bir bakış açısı getirmektedir. Bu kitap, sömürgecilik tarihini ve Alman dış politikasını anlamak için değerli bir kaynak niteliğindedir.

Karl Kaerger'in Kleinasien. Ein deutsches Kolonisationsfeld (Küçük Asya: Bir Alman Kolonizasyon Alanı) adlı eseri, 19. yüzyıl sonlarında Almanya'nın Osmanlı İmparatorluğu'na yönelik ekonomik, siyasal ve kültürel ilgisinin kolonyal düşünceyle nasıl iç içe geçtiğini incelemek açısından önemli bir tarihsel kaynaktır. Eser, yalnızca Almanların Anadolu'daki ekonomik olanaklara yönelik ilgisini yansıtmaz. Aynı zamanda Anadolu'nun Alman kamuoyunda nasıl temsil edildiği, Alman varlığının hangi gerekçelerle meşrulaştırıldığı ve ekonomik yayılmanın nasıl bir medeniyet söylemiyle ilişkilendirildiği sorularını gündeme getirir.

Bu nedenle eser, günümüz kamu diplomasisi kavramlarıyla geriye dönük olarak incelendiğinde kolonyal söylem, ulusal imaj inşası, ekonomik nüfuz, bilgi üretimi ve kültürel hegemonya arasındaki ilişkileri ortaya koymaya elverişlidir.

Kaerger'in eseri, modern anlamda bir kamu diplomasisi uygulaması olmamakla birlikte Almanya'nın Anadolu'ya yönelik nüfuz arayışının toplumsal ve entelektüel meşruiyetini üretmeye katkıda bulunabilecek bir kolonyal iletişim metni olarak okunabilir. İmparator II. Wilhelm döneminde Almanya ile Osmanlı İmparatorluğu arasındaki asimetrik ilişkilerin koyulaştığı ve büyük devletlerin kıskacındaki

Osmanlı'nın denge arayışı nedeniyle Almanya'ya kolonyal bir güçten ziyade eşit ve dost bir devlet gözüyle baktığı görülmektedir. Almanya, İngiltere ve Fransa gibi klasik sömürgecilik (kolonyalizm) yarışına geç katılmıştır. Bu nedenle sömürmekten ziyade yarı sömürgecilik ve nüfuz politikası temelinde farklı bir yayılma stratejisi izlemiştir.

Almanya, "Drang nach Osten" (Doğu'ya Yayılma) politikası nedeniyle Osmanlı İmparatorluğu'nu bir bakıma kendi nüfuzu altında, uydusu gibi görme eğilimindedir. Türkiye'ye resmî bakışı da bu çerçevede anlaşılmalıdır. Osmanlı bürokrasisinde, aydınlarında ve askerî sınıfında gelişen "Alman hayranlığı" ve Cermen kültürünün etkileri, bu dönemden itibaren Türkiye'de bir tür "sömürge aydını" ruh hâline işaret etmekte; yürütülen propaganda ve istihbarat faaliyetleri, Alman çıkarlarının ne denli kararlı bir şekilde savunulduğuna kanıt teşkil etmektedir. Kaerger'in sömürge literatürüne geçen kitabı da bu çerçevede mülahaza edilmelidir.

Kitabın bugünkü Türkiye-Almanya ilişkilerinde yaşanan sorunlarla birlikte ele alınması, asimetrik ilişkilerin geçmişten bugüne izler taşıdığını ve iki ülke ilişkilerinin morfolojisinin bu düşünceler ışığında yeniden ele alınmasının gerekli olduğunu düşündürmektedir.

KANAYAN YARA, GAZZE

Günümüz uluslararası ilişkilerindeki en önemli gelişmelerden biri olan, 7 Ekim 2023'teki Hamas eyleminin ardından İsrail devletinin Gazze'de giriştiği soykırım, ateşkes ilanına rağmen düşük yoğunlukta da olsa devam etmektedir.

Uluslararası toplumun büyük bir kısmı bu insani felaket karşısında derin bir sessizliğe bürünürken küresel vicdanı temsil eden sivil toplum örgütleri ve bazı devletler, seslerini yükselterek bu trajedinin durdurulması için yoğun bir diplomatik ve insani baskı oluşturmaya devam etmektedir. Bu bağlamda, uluslararası hukuk mekanizmalarının işletilmesi ve insani yardım koridorlarının güvenliğinin sağlanması, bölgesel istikrarın yeniden tesisi ve masum sivillerin korunması adına

hayati bir zorunluluk arz etmektedir. Aksi takdirde bölgedeki çatışmaların yalnızca insani bir krizi derinleştirmekle kalmayıp bölgesel bir güvenlik tehdidine dönüşerek tüm Orta Doğu'yu daha büyük bir istikrarsızlık sarmalına sürüklemesi kaçınılmaz olacaktır. Dolayısıyla barış arayışlarının somut adımlarla desteklenmesi ve tüm tarafların uluslararası hukuk normlarına uymaya davet edilmesi, küresel güvenlik mimarisinin sürdürülebilirliği açısından ertelenemez bir öncelik taşımaktadır. Bu süreçte uluslararası toplumun kararlı bir duruş sergilemesi ve diplomatik kanalların etkin kullanımı, çatışmaların tırmanmasını engellemek için tek çıkış yoludur.

Bu süreçte İsrail, sürdürdüğü soykırım nedeniyle uluslararası arenada ciddi bir meşruiyet kriziyle karşı karşıya kalmış; bu durum, birçok ülkenin diplomatik ve ekonomik yaptırımları yeniden değerlendirmesine yol açmıştır. Küresel kamuoyundaki tepkiler giderek artarken uluslararası kurumlar üzerindeki baskı yoğunlaşmakta ve bu durum, uluslararası hukuk sisteminin işlevselliğinin sorgulandığı yeni bir dönemi beraberinde getirmektedir.